Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

І виріс я на чужині,
І сивію в чужому краї:
Та одинокому мені
Здається – кращого немає
Нічого в Бога, як Дніпро
Та наша славная країна…
Тарас ШЕВЧЕНКО

№ 36 (347)
8 вересня 2011 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ДУШЕВНЕ

ДУМАЙТЕ ПРО ВИСОКЕ!

В мить урочисту і вільні хвилини буднів думайте про високе. До цього через цілі десятиліття закликає нас Олександр Довженко і звертається до свого народу: «Думайте про високе!»

Думаймо про високе, коли кладемо червоні ґрона калини до пам'ятного знака отця Ярослава Лесіва, бо в його особі живе дух мужніх шістдесятників, без яких ми б не мали Української Держави.

Думаймо про високе, коли кладемо квіти до пропам'ятної таблиці Тараса Шевченка, бо він символізує душу нашого народу, втілює його гідність, дух і пам'ять…

До підніжжя пам'ятника Франку ми кладемо ґрона червоної калини, бо поет був з тими, серця яких горіли найсвятішою любов'ю до України поневоленої, катованої, зрадженої, але живої, святої. Він сьогодні кличе до праці, бо «звершилася кривда стара. Нам пора для України жить!» І ставить перед кожним громадянином запитання: «Що ти зробив для України? Чи, може, ти тільки чекав, щоб вона тобі щось дала?» Якщо чекав, то тут і твоя вина, що Україну неухильно ведуть до нової Руїни – через демонтаж її найвищих цінностей, через насаджування рабства, повальну русифікацію, через зневагу до рідного слова. А ти до того байдужий. Бо в тобі не проросла кров ні українського січового стрільця, ні воїна УПА… Ти не можеш чути крик душі поетесишістдесятниці Ліни Костенко: «Україна – це резервація для українців. Жоден українець не почувається своїм у своїй державі».

Тож думаймо про високе! Думаймо! І працюймо! Щоб духовна криза, що несе нищення нації, цілого суспільства – не пройшла через наші серця. Не допустім, щоб зникла національна культура. Бо сили п'ятої колони кинені для того, щоб громадську свідомість українця знищити, нівелювати, а натомість насадити йому культ насильства, аґресії, аморальності, культ збагачення.

Маємо знати це і пам'ятати, і працювати, щоб завжди синьожовтий прапор і золотий тризуб вселяли в нас віру у велике майбутнє України.

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

ВІДНЕСЕНІ ВІТРОМ ДОЛІ

ДО 120-річчя ЕМІГРАЦІЇ ПЕРШИХ УКРАЇНЦІВ ДО КАНАДИ

Людина шукає, де краще. Цю життєву аксіому передусім згадуємо, коли йдеться про наших співвітчизників за кордоном. Історичні крутозлами розсіяли по світах мільйони українців. Сьомого вересня виповнилося 120 років відтоді, як перші поселенці з України, мешканці прикарпатського села Небилів, у пошуках кращої долі прибули в еміґрацію до Канади. Здавалося б, лише на заробітки, та залишились назавжди вкорінені у цю землю. Серед тих першопрохідців – перших еміґрантів були вихідці із села Небилова Рожнятівського району Іван Пилипів та Василь Ілиняк.

Від бідно вдягнених селян у критих соломою хатах до всесвітньовідомих державних та громадських діячів, науковців, митців, спортсменів – такий шлях пройшли українські переселенці до далекої країни в Північній Америці та їхні нащадки. Завдяки працелюбності, наполегливості, самовідданості українська громада досить швидко не лише змогла адаптуватися до нових умов, а й здобула належне місце в канадському суспільстві. «Зарібки обертаються в них на користь краю так, що довкола їхніх осель процвітає торгівля, а купці висказуються з великою пошаною про їхню чесність у веденню інтересів. Учаться також пильно по-англійськи і піддаються радо місцевим законам і приписам», – наводив свого часу відгуки службовців еміґраційних установ професор Філіпович у статті «Західна Канада».

(Чит. стор. 2)

РЕПРЕСІЇ

НА ДОПИТ!

У Донецьку міліція викликає на допити учасників шестя в місті в честь Дня Незалежності 24 серпня. Про це повідомили в Донецькій обласній організації політичної партії «Фронт змін».

29 серпня о 7 годині ранку до заступника голови Донецького ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, члена обласного Комітету спротиву диктатурі Марії Олійник прийшли додому два міліціянти Ворошиловського райвідділу міліції Донецька – майор Ігор Дешевий і прапорщик Дмитро Міщенко. Вони викликали її на 11.00 на допит у Ворошиловський райвідділ міліції як свідка «в справі про незаконне святкування Дня Незалежності в Донецьку 24 серпня».

Олійник біля 13.00 повідомила УНІАН, що в міліцію вона не пішла, оскільки з 10.00 перебувала в будинку Донецького апеляційного адмінсуду, де проходило судове засідання у справі про ліквідацію шкіл № № 3, 27 і 100 Макіївки.

Нагадаємо, 24 серпня в центрі Донецька понад 300 прибічників опозиції зібрались на площі Леніна під багатьма прапорами НРУ, ВО «Свобода», «Фронту змін» з плакатами і транспарантами, на яких написані слова В'ячеслава Чорновола «Ми – українці, це – наша земля» та ін. Учасники акції поклали до підніжжя пам'ятника Леніну вінок із дроту з написом: «Катуванцю українського народу». Після того прибічники опозиції сформувалися в колону й, не заважаючи рухові, пройшли по тротуару вниз вулиці Артема до пам'ятника Тарасові Шевченку. Колону супроводжували працівники міліції.

Н. К.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

МАТЕРІВ-ГЕРОЇНЬ ПОБІЛЬШАЛО

«Матерями-героїнями» стали 794 багатодітні мами з Прикарпаття

З нагоди 20-ої річниці незалежності України Президент Янукович підписав укази про присвоєння почесного звання України «Мати-героїня», в яких – 794 багатодітним матерям з Івано-Франківської області.

Почесне звання України «Мати-героїня» присвоєно 64 багатодітним матерям з Богородчанського, 82 – з Верховинського, 18 – з Галицького, 51 – з Городенківського, 62 – з Долинського, 48 – з Калуського, 53 – з Коломийського, 38 – з Косівського, 45 – з Надвірнянського, 26 – з Рогатинського, 68 – з Рожнятівського, 19 – зі Снятинського, 58 – з Тисменицького, 88 – з Тлумацького районів, 26 – з м. Івано-Франківська, 1 – з м. Калуша, 12 – з м. Коломия, 35 – з м. Болехова.

Таким чином, у 2011 році почесне звання України «Мати-героїня» присвоєно 1123 багатодітним матерям області, у 2010 році – 1106, у 2009 році – 1292, у 2008 – 161, у 2007 – 36. Усього від 2007 року і станом на 5 вересня 2011 року почесне звання України «Мати-героїня» відповідними Указами Президента України присвоєно 3718 багатодітним матерям області.

БІБЛІОТЕКА НТШ – У КАЛУШІ

Історичне товариство «Українська варта» ініціює створення Української вільної бібліотеки – громадського культурно-просвітницького закладу, який відкриють для всіх зацікавлених. Мета проекту – відродити просвітницькі традиції українців у сучасних реаліях, коли дедалі відчутніше нівелюються українські культурні й духовні цінності. Бібліотеку започатковують у Калуші. Й найближчим часом до неї можна буде мати доступ, причому не лише в названому райцентрі. На офіційному сайті бібліотеки в Інтернеті буде розміщений електронний каталог усіх наявних видань. Обираючи потрібне, читач робить замовлення на електронне копіювання всієї книжки чи її частини, або ж працівники іншим способом передають книжку на користування у вказані місто чи місцевість. Тоді оплачується тільки доставка. Ця схема діє у багатьох таких закладах світу. Наприклад, у бібліотеках імені Симона Петлюри в Парижі чи НТШ у Вашингтоні.

ШУКАЙТЕ В ГАМАНЦЯХ І КОПІЙКИ

З 8 вересня пасажири івано-франківських тролейбусів сплачуватимуть за проїзд на 25 копійок більше. Відповідне рішення було прийняте на засіданні виконавчого комітету 31 серпня 2011 року.

Підвищення вартості проїзду до 1,25 грн., за словами членів виконкому, спричинене підвищенням вартості енерґоносіїв, зростанням мінімальної заробітної плати.

Востаннє тариф на проїзд у івано-франківських тролейбусах був підвищений 18 травня 2010 року.

АКЦІЇ

ЧАС КАЙДАНИ РВАТИ!

Протестне пікетування облдержадміністрації і мітинґ проти політичних репресій в Україні провели минулого вівторка представники правих націоналістичних та демократичних партій і громадських організацій, які входять в альянс «Національний вибір» та НКЗУ.

Голова ОО Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих Петро Гайванюк, тризубівець Андрій Подольський, голова Івано-Франківської міської громадської організації «Патріот України» Сергій Тимощук, представник УНП Ярослав Свелеба, голова Спілки чорнобильців краю Нестор Мартинець, керівник секретаріату МО КУН Модест Конрад та інші наголошували, що в Україні створений найреакційніший клановоолігархічний антиукраїнський прокремлівський владний режим, який жорстоко придавлює все українське. Безпідставні провокативні арешти опозиціонерів, закриття патріотичних організацій, українських шкіл, заборони проведення і силове придушення мирних демонстрацій, соціальне гноблення народу на тлі демократичної риторики свідчать про утвердження антиукраїнської диктатури. Зламати її може лише організований активний спротив народу.

Промовці закликали подолати роздробленість і безідейність у лавах противників режиму і стати під прапор національної ідеї, яка одна стоїть на твердому ґрунті державотворення. Під нього повинні ступити усі, хто бажає добра своєму народу й процвітання Українській Державі. Йшлося і про конкретні акції спротиву, як от пікетування судів, які не видають виконавчих актів «дітям війни», пенсійних фондів, що блокують виконання чорнобильського законодавства…

В ухваленій резолюції поставлені вимоги щодо припинення політичних репресій, блокування Пенсійної реформи, ухвалення рабського Трудового та рейдерського Житлового кодексів, зупинення зростання цін на продукти і товари першої необхідності та комунальних тарифів.

Учасники акції закликали українців шукати шляхи єдності, бо лише так можна скинути ненависний антинародний режим.

Б. В.

У неділю, 11 вересня, о 16.00 у парку культури та відпочинку ім. Т. Шевченка відбудеться творчий звіт колективів художньої самодіяльності обласного Народного дому «Просвіта». Щиро запрошуємо на свято пісні, яке підготували для вас просвітянські аматори.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс – **91083**

БОРГИ

ЧИ ВІДДАДУТЬ?

Від початку року в Івано-Франківську заборгованість із зарплати збільшилась на 42,4 відсотка.

Станом на 1 серпня загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати становила 4154,3 тис. грн. і зменшилась на 19,2 відсотка у порівнянні зі станом на 1 серпня минулого року. Однак, порівнюючи з сумою заборгованості 1 січня 2011 року, заборгованість збільшилась на 42,4 відсотка.

Із загальної суми заборгованості 61,7 відсотка (2562,4 тис. грн.) становить заборгованість економічно активних підприємств, установ, організацій, 24,4 відсотка (1015,3 тис. грн. – банкрутів, 13,9 відсотка (576,6 тис. грн.) – економічно неактивних підприємств.

Заборгованість із виплати заробітної плати на економічно активних підприємствах, установах та організаціях міста станом на 1 серпня ц. р. становила 2562,4 тис. грн. проти 3289 тис. грн станом на 1 серпня 2010 року. Проте, у порівнянні з початком 2011 року, заборгованість збільшилась на 80 відсотків.

ТАК ДУМАЮ

БОЖЕ, ПОРЯТУЙ НАС ВІД ТАКИХ «РОДИЧІВ»

Хоч і потерпів я від радянсько-російської більшовицької влади, але російський імперіалізм жодним чином не пов'язую з російським народом, який за всю історію творення імперії не бачив від неї добра, – ні соціального, ні політичного. Все був рабом і виконавцем планів імперіалістів усіх мастей – монголо-татарських і своїх, білих і червоних. Хоч попри це, попри пролиту кров при загарбанні Сибіру, Кавказу та інших чужих земель, він чомусь довіряє цим імперіалістам. Парадоксально, але весь цивілізований світ вважає, що час імперій минув, а на його очах нинішнє керівництво Росії продовжує проливати кров свого народу на Кавказі, й жодної реакції не видно. Почитайте історію заселення Сибіру, як заманювали роботящий, але вбогий люд, надавали йому землі стільки, скільки міг обробити. Важко працюючи, він ставав добрим господарем – годував імперію. Але білого імперіаліста змінив червоний, який цього трударя, що вклав у господарство своє здоров'я, назвав «кулаком і класовим ворогом», завіз і його в тайгу й заморив голодом та холодом.

У 1947 році взимку я зі своєю родиною – мамою і п'ятьма меншими – також зустрів цю сибірську землю, яка вже була індустріалізована. Давала червоній імперії вугілля, нафту і метал важкою працею усіх поневолених народів. Шахтарі й робочі шкідливих для здоров'я хімічних заводів жили в землянках. Ось таке підневільне становище об'єднувало нас, українців, з росіянами, бо воно формувало наші спільні соціальні й політичні погляди, а не родинне коріння, про яке говорять нині російські імперіалісти?

В 1958–1964 роках я навчався в Томській політехніці, де у щирій розмові від професури можна було чути таке: Ми, росіяни з українцями, будемо братами тоді, коли Росія і Україна будуть національними незалежними державами. Але як можна бути рівними, коли «старший брат» вкрав у тебе все, навіть ім'я. Московити присвоїли собі спадщину Русі, бо ж Московія-Росія виникла щойно в XIV столітті і розвинулась у XV і XVI століттях на території теперішньої Росії, коли Київ уже століття був столицею могутньої європейської держави. І вона формувалася під час понад 240-літньої залежності цієї території від монголо-татарської держави, від якої вона звільнилася лише в 1480 році. Монголо-татари мали великий вплив на утвердження в Росії азійського політичного, соціального та адміністративного устрою і політичного думання. Цей фактор найбільше вплинув на формування двох народів – українців і росіян. Тому, щоб утримати територію України у притяганні до Росії, нині її керівництво застосовує методи, зроджені нетрями таємничої Азії, бо всі вони скеровані, перш за все, на знищення українського національного імунітету, тобто знищення української нації.

На 20-му році незалежності України перед українською нацією створені найбільші проблеми з мовою, історією, культурою, релігією, національними традиціями, набутими за довгі століття українським народом, на його землі, під українським сонцем та українською природою. Щоб реалізувати свої імперські плани, нинішнє керівництво Росії застосовує проти України газову аґресію, окупацію України Російською Православною Церквою та окупацію українського телерадіомовного простору. З іншого боку, використовуються слабкі енергоресурсні можливості Європи, щоб поставити Європейський Союз у становище, залежне від Росії, для зменшення уваги України, яка після довголітньої російської неволі підіймається з колін. Особлива роль у цьому контексті приділяється Німеччині, на території якої готуються встановити головний газовий вентиль для цілої Європи. А така імперська стратегія може служити і для перегляду територіального устрою Європи. Це становить загрозу не тільки для України, а й для всього людства.

Степан ПРИЙМА

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

(Поч. на 1 стор.)

ВІДНЕСЕНІ ВІТРОМ ДОЛІ

БАТЬКО УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Чимало зусиль до стимулювання еміґрації із західноукраїнських земель доклав доктор Осип Олеськів – син священика з села Скварява Мала Жовквівського повіту на Львівщині. Здобута у Львівському та Ерфуртському (Німеччина) університетах освіта допомогла йому стати визнаним фахівцем у галузях ботаніки, сільського господарства та політичної економії. Професор Львівської вчительської семінарії Осип Олеськів детально вивчав природні умови, родючість ґрунтів, кліматичні особливості країн Північної та Південної Америки і дійшов висновку, що найкраще для поселення українських селян за умовами надання земельних ділянок (гомстедів), можливостями знайти роботу, наявністю шляхів сполучення підходить Канада.

З ініціативи «Просвіти» упродовж трьох місяців 1895 року ініціатор переселення українців перебував у Канаді, маючи листи підтримки і план переселення сотень родин через океан. Йому вдалося побувати у багатьох місцевостях на канадських преріях. Особливо ж допитливий галичанин цікавився районами, де вже мешкали українці з Галичини. На закінчення своєї подорожі професор зустрівся з канадським міністром внутрішніх справ Дейлі. Вони обговорили запропонований Олеськівим план переселення і заходи, якими уряд Канади міг би допомогти йому. Задоволений поїздкою львів'янин повернувся додому і почав організовувати групи переселенців.

Звичайно, і йому, і канадським урядовцям було зрозуміло, що це – нелегка справа, бо і в Австрії, до складу якої входила в ті часи Західна Україна, і в Канаді були ті, хто протидіяв таким зусиллям. Тому відвідини українського професора мало рекламувалися в Канаді. Багато питань, порушених Олеськівим, залишилися невирішеними, а угоди, обговорювані з ним, не були остаточно ухвалені. У внутрішніх урядових колах вважали, що плани українця ніколи не здійсняться. Про нього таємно розвідувало бюро вищого комісара Канади в Лондоні, оскільки дехто вважав, що Олеськів намагався обдурити канадських урядовців.

Осип Олеськів відчував зміну у ставленні канадських урядовців до його пропозицій, але пригадав поради деяких мешканців країни. Ті казали, що йому доведеться конкретно довести практичність своїх задумів допоки допоможе канадська держава. Тому взимку 1895–1896 років він сам організував першу групу переселенців. У листі професора до канадської сторони, датованому лютим 1896 року, повідомлялося, що ця група виїде з Європи до Канади наприкінці березня або на початку квітня під наглядом брата Олеськіва Володимира. Відгук був швидким. Бюро вищого комісара радило, щоб канадське міністерство внутрішніх справ, залізнична фірма «Кенейдіен Пасифік» та Манітобський провінційний уряд сприяли цій першій групі всіма можливими способами. Як вияв довіри канадського уряду до цього проекту всі переселенці, прибувши до Канади, отримали можливість безкоштовного переїзду до Манітоби.

У понад сторічної давності телеграмі канадських урядовців до українців мовилося: «Вам краще поселитися в околиці Вайтмаот, тому що землі там уже очищені й достатньо роботи взимку, щоб кожний поселенець мав заробіток до весни». Але доктор Олеськів повідомив міністерство внутрішніх справ Канади, що поселенці вже в дорозі й попросив для них транспорт не до Манітоби, а далі на захід – до Едмонтона. Там, пояснював він, емігранти могли б поселитися поблизу галичан, котрі давніше осіли на гомстедах біля поштової станції Една. Однак працівники відділу державних земель не хотіли, щоб їхні зусилля з поселення українців в околиці Вайтмаот були марними. Вони вимагали, щоб група Олеськіва зупинилася у Вінніпезі, а окремі її представники поїхали до Вайтмаот – побачити ті землі на власні очі. Проте манітобські землі не сподобалися галичанам, бо на них не було лісу, необхідного на будову чи паливо. У супереч минув тиждень, відтак українці з Галичини знову сіли у потяг і поїхали до Едмонтона.

У травні 1896 року в околицях Едмонтона була погана погода, але це не розчарувало еміґрантів з Галичини. З допомогою місцевих людей, яких найняв відділ державних земель, більшість членів групи Олеськіва знайшла тут гомстеди. За короткий час вони обробили землю і засадили її, сподіваючись, що врожай дозріє до зими. Сумніви тих, хто був проти старань ініціатора переселення галичан до Канади, розвіялися ще до перших жнив. Згідно з даними 1896 року, на той час уже майже 700 галицьких еміґрантів поселилося в околицях Едмонтона. Неукраїнське населення хвалило їхню працьовитість і вміння обробляти землю. А Осип Олеськів продовжував організовувати і посилати західноукраїнських селян до Канади.

ПЕРШІ КРОКИ НА ЧУЖІЙ ЗЕМЛІ

За рахунок еміґрантів населення Канади зросло з понад чотирьох мільйонів у 1881 році до майже шести з половиною мільйонів у 1905 році. Особливо зросла кількість мешканців Альберти, Саскачевану та північно-західних провінцій Манітоби. Цьому сприяли зацікавленість і допомога уряду Канади. Кожен український еміґрант сам обирав собі гомстед. Ця земля після трьох років обробітку переходила у приватну власність селян. На будівництво житла українці безкоштовно отримували від уряду Канади лісоматеріали. У місцевостях, де селилося понад 30 родин з України, виділяли додатково 65 гектарів землі для будівництва церкви і для священика. Якщо в поселенні було не менше десяти дітей, канадський уряд будував школу і виділяв дві третини коштів на її утримання. Задля вирішення всіх нагальних питань еміґрантів двоє делеґатів від кожної української колонії одержували безкоштовні проїзні квитки для поїздок по країні. Щоправда, щоб скористатися всіма цими пільгами, потрібно було вступити в товариство опіки «Союз» і сплатити 50 центів вступних. Надалі члени товариства мали сплачувати 50 центів щомісячно.

До кандидатів на виїзд до Канади висувалися певні вимоги: вік – від 18 до 50 років, робота хліборобами або на фермі не менше року. Передусім треба пройти медичну комісію. Вимагається вміння читати хоча б однією мовою. Ще одна умова – отримання паспорта і придбання квитка на корабель (так званої корабельної карти).

Перші українці-еміґранти оселялися на малообжитих землях і змушені були звикати до іншого клімату, хмар уїдливих москітів. Спочатку вони жили в землянках, рубали, корчували, випалювали вогнем ліс і засівали землю зерном, привезеним із рідного краю.

Переселенці жалілися своїм рідним у Галичині, що не мають можливості відвідувати церкву, відзначати релігійні свята. Тому коли у Великодню п'ятницю 23 квітня 1897 року на прохання переселенців у колонію Бівер-Крік прибув зі США отець Нестор Дмитрів, радості українців не було меж. Про той перший Великдень з українським священиком розповідали потім своїм дітям і внукам. 1898 року на місці Великодніх богослужінь у цій колонії з'явилася перша українська церква.

НЕ ХЛІБОМ ЄДИНИМ

– Церкви з банями, фруктові сади й обнесені тинами хати нагадували переселенцям рідну Україну, – розповідає краєзнавець і науковець Михайло Паньків. – Щоб відстоювати свої інтереси, українські еміґранти створювали хліборобські організації і спілки. Зокрема, в провінції Альберта заснували організацію «Злучених Фермерів Альберти», яка на виборах до провінційного парламенту у 1921 році зуміла обрати свій фермерський уряд.

Чималою мірою на розвиток духовної культури українських еміґрантів у Канаді вплинуло створення у 1904 році у Вінніпезі Товариства імені Тараса Шевченка. При ньому діяла бібліотека, читали лекції, організовували збори, виступали колективи художньої самодіяльності. У 1903 році почала виходити газета «Канадійський фармер», протягом 1907–1909 років у Вінніпезі друкувалася українська робітнича газета «Червоний прапор». І хоч тодішні норми українського правопису відрізнялися від нинішніх, нам все одно цікаво читати ті перші враження галичан від перебування у чужій країні: «Назагал українці в Канаді внутрі лишились українцями, і це українство всюди і завжди виявляють. Чи це віча, наради й маніфестації в українських справах, українські театральні вистави, хори й концерти, плекання народньої штуки».

Однією з перших організацій для надання допомоги новоприбулим еміґрантам стала Асоціація допомоги поселенцям, заснована у Монреалі в 1903 році.

За словами старшого науковця Уляни Головчанської, у 1926 році міністерство Канади у справах еміґрації дозволило переселенцям викликати своїх батьків, неодружених дітей віком до 18 років та братів і сестер, які не перебували у шлюбі. Їм дозволялося не працювати на фермах, якщо сам переселенець раніше в'їхав до цієї країни на законних підставах і пропрацював на фермі не менше року.

Так поступово зростала чисельність української діаспори в Канаді. Сьогодні українська етнічна група об'єднує тут понад мільйон осіб.

НА БАТЬКІВЩИНУ ПОВЕРНУСЬ...

Більшість канадців українського походження і нині зберігають міцне почуття своєї етнічної приналежності, пишаються рідною культурою. Чимало з них стали відомими на увесь світ, як-от історики П. Потічний, М. Марунчак, І. Рудницький, соціолог В. Ісаїв, лінґвіст І. Огієнко.

П'ятеро наших земляків – В. Волохатюк, Д. Гнатишин, П. Юзик, Д. Івасів та М. Білик – були канадськими сенаторами, а троє – В. Гавреляк, С. Дзюба та Л. Декор – мерами Едмонтона та Вінніпега.

З часу здобуття Україною незалежності підвищується рівень національної свідомості етнічних українців. Щороку сотні українців з Канади приїжджають до України на урочистості з нагоди Дня Незалежності, стають учасниками Світового конґресу українців. Вони радіють найменшому успіхові нашої держави у будь-якій царині і в міру своїх сил та можливостей сприяють економічному і культурному розвиткові України.

Тому нині ми визнаємо заслуги та далекоглядність батька української еміґрації Осипа Олеськіва. Однак йому особисто не довелося отримати почестей. Професор помер у 1903 році, проживши лише 43 роки, – задовго до того часу, коли став загальновідомим його значний внесок у переселення українців до Канади. Лише 10 серпня 2003 року під час святкування Українського Дня відкрили пам'ятник на його пошану в Альберті. Скульптуру замовило Альбертське товариство збереження української культури, а виконав її всесвітньо відомий митець Лео Молодожанин.

Життя триває. В ньому так багато можливостей для самореалізації. І немає значення, в якій країні ти живеш. Головне, щоб ти відчував себе Українцем.

Алла МАКОВСЬКА

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

КНИГА «ПРОФФЕСОРА» ЯНУКОВИЧА ВИЯВИЛАСЬ ПЛАГІАТОМ?

Широко розрекламована книга Президента Віктора Януковича «Opportunity Ukraine» виявилася плагіатом. Про це йдеться у розслідуванні Інтернет-сайту «Української правди». Як стверджує редакція «УП», у книзі Януковича за підписом Президента видані не лише чужі ідеї, а й скомпільовані цілі абзаци з текстів, які раніше виходили за підписом різних осіб, зокрема журналіста В'ячеслава Піховшека та арештованого чиновника Василя Волги. Перші примірники книги вже прибули до України. Раніше повідомлялось, що влітку 2011-го Янукович написав книгу «Opportunity Ukraine», яка була видана англійською мовою в Австрії.

НУ Й ЕЛІТА!

Від прем'єра Азарова вже пішли п'ять учительок української мови. Про це в інтерв'ю виданню expres.ua розповів відомий мовознавець, професор, академік Академії наук вищої школи України Олександр Пономарів. Коментуючи особливості вимови Азарова, коли той говорить українською, Пономарів зазначив: «Азаров або не хоче вивчити мову, або не може. Якщо правильним є друге твердження, то така людина нездатна ні на що через свою недолугість. До речі, кажуть, що від нього вже п'ять учительок української мови утекли, не витримали...» поділився професор.

ШУХЕВИЧА УВІЧНЯТЬ У БРОНЗІ

Загальний проект і кошторис спорудження пам'ятника Головнокомандувачеві Української Повстанської Армії (УПА) Романові Шухевичу в Калуші вже на стадії завершення. Як повідомив один із представників ініціативної групи з увічнення героя України голова історичного товариства «Українська варта» Станіслав Власов, над цим працює авторська група під керівництвом головного архітектора міста Петра Пострильоного. А на ПП «Скульптура» Львівської фабрики мистецтв розпочали роботи з виготовлення скульптурної частини пам'ятника в натуральну величину. Для спорудження самої фігури Шухевича використають 1100 кг бронзи. Загальна вартість пам'ятника сягне 266,87 тис. грн.

ФОРУМИ

Напередодні найвеличнішого свята нашої держави – Дня Незалежності у Львові відбулося поважне зібрання українських жіночих організацій світу. Під гаслом Лесі Українки «Берімося краще до роботи, змагаймось за нове життя» вони взяли участь у Міжнародній науковій конференції «Український жіночий рух у сучасному світовому та національному вимірі».

НЕЗАЛЕЖНОСТІ НЕ ВІДДАМО!

Жіноцтво піднімало питання представництва українських жіночих організацій у міжнародних структурах, консолідацію їх в Україні та світі для захисту прав і свобод української жінки. Наголошувалось, що жіночі організації мають бути чинником формування і збереження національної ідентичності: освіти, історичної пам'яті, духовних традицій, культури. Розглядалось питання українського жіночого руху як фактора ґендерної рівності. Цікавим був виступ директора Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка», кандидата педагогічних наук Ірини Ключковської, яка акцентувала увагу на тому, як українська жінка села бореться з бідністю у контексті сучасних реалій. Народний депутат України, голова Союзу українок України Лілія Григорович говорила, що національна освіта в Україні – головна інвестиція в майбутнє. 88 відсотків зароблених коштів українські жінки вкладають у навчання дітей. Тривожить те, що у 8 школах і 96 дитячих садочках Одеси за згодою мера батьки вибиратимуть, якою мовою їм вчитися. Неґативним є той факт, що ректори деяких вишів під час навчання змінюють його вартість. Присутні жінки дорікнули депутатці, чому вони не ініціювали й не закликали жінок до протесту проти пенсійної реформи. А почесна голова Всеукраїнського товариства імені Олени Теліги Ольга Кобець вела мову про національний, правовий, культурологічний аспекти діяльності жіночих організацій.

Делеґати конференції стоячи вітали почесну голову Всеукраїнської організації «Ліґа українських жінок» Дарію Гусяк, яка свого часу була зв'язковою Романа Шухевича. Її турбує, що влада, яку ми тепер маємо, далеко не рідна, а вороже ставиться до наших традицій, мови та культури.

А на тему ґендерної рівності доповідали голова Союзу українок Канади Орися Сушко, голова Західноукраїнського центру «Жіночі перспективи» Любов Максимович та представниця «Ліґи українських католицьких жінок» Канади Наталя Щурин. Жінок хвилює, що в Україні за рік діяльності нинішнього уряду населення скоротилося на 184 тисячі, 70 відсотків пенсіонерів мають пенсію 800 грн.

Почесна голова «Ліґи українок» Канади Христина Бідяк стурбовано говорила про те, що боротьба за українську державу з національним змістом ще не завершена. Адже продовжується фальсифікація нашої історії, тривають суди над нашими патріотами, йде наступ на свободу слова, закривають культурно-мистецькі часописи.

На жіночому зібранні виступила й голова Івано-Франківської обласної організації «Жіноча громада» Михайлина Боднар, яку тепло сприйняло як провідне жіноцтво з України, так і з-за її меж. Адже порушила вона наболілу тему заробітчанства. На превеликий жаль, на 20-му році Незалежності України, як і більше ста років тому, коли з Прикарпатських сіл подались на заробітки в Канаду наші земляки, так і сьогодні наші жінки вимушені шукати кращої долі по закордонах, зробилися наймичками, годувальницями. Вона сказала, що на звернення очолюваної громадської організації отримали відповіді від Адміністрації Президента, Кабінету Міністрів, Верховної Ради, в яких ідеться про потуги влади допомогти українській жінці.

На Міжнародному форумі українських жіночих організацій заступник голови Союзу українок України Ростислава Федак запропонувала протягом місяця створити координаційну жіночу раду, щоб спільними силами змінити ситуацію і впливати на соціально-економічну політику в державі, яка призводить до подальшого зубожіння людей і поглиблення майнового та соціального розшарування наших жінок.

Михайлина БОДНАР,
голова Івано-Франківської обласної організації «Жіноча громада»

РЕЗОНАНС

УКРАЇНА – НЕ ДІЙНА КОРОВА СВІТУ

Дуже образливим для українського керівництва є слово «утриманці», яким дійняв їх російський президент Медведєв. Українська влада досі просила знижку на газ не за так, а як очевидну й відповідну поступку після Харківських угод, а також масштабних поступок у гуманітарній сфері, на які не може відважитися жодна держава світу. Тільки поступки інформаційно-гуманітарні важко переоцінити – це ж передумови поступок стратегічно-економічних. Назвати після цього українську владу утриманкою, яка за рахунок надвисокої ціни на газ та інших преференцій для економіки Росії фактично дотує російський бюджет, украй несправедливо, навіть жорстоко. Це ж треба – справжні утриманці вправно припасовують до України «доїльний апарат» та ще й називають свого донора утриманкою! Краще б мовчали і доїли собі, поки доїться!

Та російську душу зрозуміти важко – вона не може без куражу невпопад. А може, в росіян є серйозні козирі і їм не терпиться відібрати в нас газову трубу, загнати в митний союз і «ощасливити» «русскім міром», зарахувавши до молодших росіян? Як не як, а судитися з багатшим і сваритися з сильнішим українська приказка не радить. Проте добрий штурхан від кінцівки дружньої держави – це своєрідний стимул подумати. Тому українській владі терміново потрібний план альтернативного забезпечення енерґоносіями чи хоча б фінансування на час неминучої кризи російсько-українських стосунків.

Криза стосунків неминуча, і після неї Росія мусить зрозуміти, що гра в утриманство чи обміни зразка «шило на мило» вже не годиться. Закони бізнесу говорять, що в таких ситуаціях хтось мусить збанкрутувати й не хочеться, щоб це була багатостраждальна Україна разом із нами, яким більше нікуди податись у пошуках щастя. Деякі порадники, як, наприклад, відомий журналіст-аналітик Віталій Портников, пропонують альтернативно домовлятися з Європою, відмовитись від авторитаризму, зупинити справу в Печерському суді, відновити співробітництво з МВФ, владі відновити діалог з опозицією. Причому негайно, інакше буде пізно.

Виникає запитання, а на яких умовах тепер домовлятися з Європою, щоб Україна не виглядала в очах європейців тією ж утриманкою та ще й без честі? Якщо робити це без розуму, партнерських європейських стосунків не вийде, а до російського «доїльного апарату» додасться ще європейський, китайський, американський, який завгодно – благо багата українська земля ресурсами й роботящим людом.

Українська влада опинилась у доволі незручному становищі, адже Росія вимагає неможливе. З іншого боку – сподобатись Європі дуже важко. Наказово зупинивши Печерську справу, влада наочно продемонструє ручне керування судами й ще більше впаде в очах Європи. Відновивши співробітництво з МВФ на невигідних умовах, одержить черговий «доїльний апарат». Піде на поступки опозиції – втратить владу. Та й опозиція, яка прагне стати владою, сама ще не має єдиної програми, як покласти край принизливому світовому «доїнню» і повчанню України.

Тим часом Європа не готова допомагати Україні, бо сама потерпає від кризи. Її допомога теж може коштувати Україні нереальної поступки взамін. У такій ситуації влада й опозиція повинні перестати балакати про можливу вигідну допомогу Заходу чи Росії і мобілізувати внутрішні ресурси держави.

Опозиція просто зобов'язана продемонструвати правильний, тверезий вихід з української кризи, який і так уже спізнився на років десять. Він очевидний – потрібен проект швидкої зміни структури внутрішнього виробництва, щоб якнайшвидше зменшити залежність від економічних авантюр світу. Безумовно, опозиції важко зважитись на презентацію спільного конструктивного плану економічного порятунку держави. Це дуже болючий крок, адже політикам доведеться визнати власні прорахунки й пояснити причини провалу «українського прориву».

Декому з сучасних лідерів, до яких ми дуже звикли, доведеться піти у відставку і дати дорогу молодим. Добровільно це зробити дуже важко, бо політика затягує. Якщо самі не зможуть, децимацію опозиції повинні зробити ми на майбутніх виборах, адже зараз ставкою є дещо вище, ніж влада – інтереси нації, громадян. Тільки справжня опозиція може змусити чинну владу до діалогу з конкретними проектами в інтересах нації. Це треба було робити буквально з першого опозиційного дня. Якщо опозиційні політики, окрім вимоги зміни влади, конкретно скажуть народові, що вони хочуть доброго для України, голос народу приєднається до них і тоді влада вимушена буде з цим рахуватись навіть без 226 голосів парламентської більшості.

Володимир ФЕРЕНЦ

СПОГАДИ

УСЕ ПЕРЕЖИТЕ – З НАМИ...

ПРО ЖИТТЯ ПІД ОКУПАНТОМ І БОРОТЬБУ З НИМ ЗГАДУЄ ІРИНА СТРОЦЬКА

(Продовження. Поч. у № 21–35)

МОРДОВСЬКИЙ КОНЦТАБІР СУВОРОГО РЕЖИМУ № 6

(Станція Потьма, селище Явас)

Мордовський лагер № 6 об'єднував дві зони: виробничу й житлову. Виробнича зона – це були закрійний та кравецький цехи, а разом – так звана «швейна фабрика», директором якої була вільнонаймана старша жінка – висока, худорлява, строга, повсякчас стежила за порядком. Майже половина в'язнів лагера працювала на цьому об'єкті. Тут шили нижню білизну для військового контингенту, для армії. Працювали у дві зміни по дванадцять годин. Лагерна адміністрація встановлювала план на виробництві, який, можеш чи не можеш, а треба було виконувати. При невиконанні плану вона застосовувала штрафні санкції: зменшувала харчову пайку, забороняла писати листи додому, а також отримувати пакунки, були й покарання карцером. Дисципліна була жорстка і принизлива.

Були і об'єкти за зоною, а це була справжня каторга: взимку – різання льоду на річці, а влітку – найважча праця у сільському господарстві й пекельна робота на торфорозробках.

Якщо відверто, то я боялася іти на роботу за зону. Відчувала, що моє здоров'я підірване слідством, сталінськими тюрмами і Воркутою. Важкі фізичні роботи доводилося виконувати без жодної техніки, одна надія – на своє здоров'я, силу, витримку й проворність. Розуміла, що не вистачить мені фізичної сили, щоби щодня виконувати норму, а не виконаєш відміряний обсяг робіт – не будеш мати що їсти. Не дарма всі тут були, наче живі трупи, – важили по 40–45 кілограмів. І я не вирізнялася ні силою, ні вагою, ні зростом.

Мої нові подруги були старші від мене і мали більший життєвий досвід, краще орієнтувалися в будь-яких ситуаціях табірного виживання. Вони розуміли моє становище й вирішили, що найкращий для мене варіант у працевлаштуванні – закрійний цех. Місію цієї процедури взяла на себе Надя. Вона пішла на швейну фабрику, поговорила з директоркою, яка погодилась на її прохання взяти мене на роботу. Надю там знали й поважали. Вона працювала в табірній бухгалтерії і професійно справлялася з дорученими їй обов'язками. Дівчата дуже зраділи вдалій розв'язці проблеми, а Надя сказала мені: «З завтрашнього дня підеш на роботу з бриґадою, що працює в закрійному цеху. Все ж таки працюватимеш у теплі й виконуватимеш посильну роботу. Ти ж у нас – піаністка, тому бережи свої руки. Як вийдеш на волю, то ними будеш заробляти собі на хліб». Мене дуже зворушила така материнська опіка Наді П. і прихильність усіх подруг. Я не уявляла собі, що буду робити в закрійному цеху, але була вдячна всім за турботу.

РЕАЛЬНІ ОБРІЇ ТАБІРНОГО ВИЖИВАННЯ

В бриґаді, що працювала в закрійному цеху, майже всі були галичанки, окрім кількох дівчат з Волині й двох старших інтеліґентних жінок – Таїсії Автономівної Коваленко з Києва й Надії Григорівни Антокольської з Москви. Згодом ці дві неординарні особи стали для мене немов рідними на все життя. Про них з особливою теплотою і вдячністю згадую і сьогодні. Бриґадиром була Зіна (на жаль, прізвище стерлося з пам'яті) – жінка енерґійна, строга, вимоглива.

Кожна невільниця тут старанно виконувала доручену їй «операцію». Уже з відстані шістдесяти років мені важко згадати, хто що виконував, але те, що стосувалося мене, я добре запам'ятала. Моя робота полягала в тому, щоб разом із напарницею швидко й бездоганно (без браку) готувати настили з відповідної тканини. У цей час я не мала напарниці, тому попросила бриґадирку Зіну прийняти на це місце Марійку Дячун, з якою я познайомилася й потоваришувала ще на 19-му лагпункті. Зіна погодилася, і ось ми удвох із Марійкою почали засвоювати нову спеціальність. Специфіка цієї роботи, на перший погляд, ніби зовсім проста, але, якщо виконувати її за правилами виробничих вимог, то були важливі застереження, щоб уникнути браку. Потрібна була вправність і особливе відчуття у пальцях. Неабияка роль відводилася ногам.

Заплющую очі й уявно бачу великий просторий цех. Посередині – стіл завдовжки 8–10 метрів, завширшки – до півтора метра. Стою з одного кінця столу, а ліворуч біля мене – звої тканини. Марійка бере її за кінець і, розгортаючи рулон, біжить до другого кінця стола. Цю смугу ми повинні покласти рівно, не дуже натягуючи, щоб не було браку, і не дуже вільно, щоб не було великого розходу тканини. Я гострим ножем по краю стола відрізаю смугу і знову кінець тканини з рулону подаю напарниці, яка бігає з одного кінця стола в другий. Так відбувається шістдесят разів. Шістдесят листів – це буде один настил, а за зміну треба було зробити десять таких настилів. Ми, звичайно, мінялися – один настил бігала Марійка, а наступний – я і так попеременно.

Коли настил був готовий, приходила закрійниця з лекалами. Накладала на настил лекала, за допомогою яких визначала контури майбутнього виробу. Переважно це була чоловіча білизна. Щойно вона закінчувала свої обов'язки, до настилу підходила висока, фізично витривала дівчина з Волині – Оля Сівка – і електричним апаратом-ножем по контурах різала настил на великі й малі деталі. Малі деталі до точності ще оброблялися на великих електричних пилах, які були вмонтовані в цеху. Опісля розкроєні деталі відправлялися в цех із пошиття, де швачки конвеєром відповідно їх зшивали, випускаючи готову продукцію. Вироби прискіпливо перевіряли контролери. Якщо знаходили брак, то тій швачці, яка його зробила, доводилося після роботи залишатися й виправляти свої помилки.

(Далі буде)

НАГОРОДИ

ВІТАЄМО!

У дні відзначення двадцятиріччя Незалежності України із Києва надійшла приємна звістка: нашого краянина-просвітянина, заступника голови Тлумацького РМО «Просвіта» ім. Т. Шевченка Михайла Дземана нагородили найвищою нагородою – медаллю «Будівничий України».

Цієї відзнаки він удостоєний за велику освітню, просвітницьку, краєзнавчу працю на ниві духовного оздоровлення української нації. Адже довгі роки працював учителем історії. Він – ще й відповідальний секретар РО Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, член редакційної колеґії «Книга пам'яті полеглих борців за волю України Тлумацького району», член авторського колективу з підготовки книги «Історія освіти Тлумаччини» у трьох томах, один із упорядників книг «Палке горіння двох сердець» та «Тлумач – стародавнє місто Прикарпаття», буклету про Тлумач.

А ще – автор книги про відомого і знаного земляка «Іван Макух, адвокат із Товмача – міністр ЗУНР».

З його ініціативи та за підтримки міського голови Михайла Ковбаса 24 серпня 2007 року відкрили меморіальну дошку учасникові визвольної війни під проводом Б. Хмельницького, жителю нашого міста полковнику Яремі Поповичу, в честь якого названа одна із вулиць, а також пам'ятник леґендарному засновнику міста – Товмачеві. Став ініціатором встановлення премії, диплому та нагрудного знака імені Івана Макуха, який присвоюється за досягнення у суспільно-політичній, дослідницькій та громадській праці.

Лауреат обласної премії імені Івана Вагилевича та міської премії імені Івана Макуха. Його прізвище вміщене в біографічному довіднику провідних краєзнавців Івано-Франківщини. Він – активний дописувач «Галицької Просвіти».

Правління ОО ВУТ «Просвіта», просвітяни, редакція тижневика «Галицька Просвіта» щиро здоровлять Михайла Павловича з нагородою, зичать усяких гараздів і щедрих ужинків на духовній ниві.

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Щиро вітаємо відомого громадського діяча Городенківщини і краю, заслуженого лікаря України, депутата обласної ради першого демократичного скликання, просвітянина

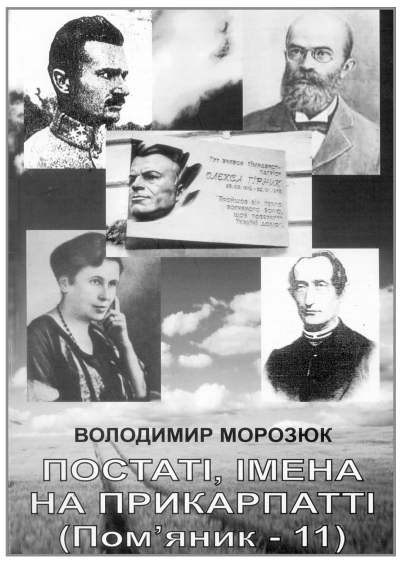
РОМАНА БЛОНСЬКОГО.

Зичимо міцного здоров'я, активності на ниві громадської праці для загального добра українського народу і Прикарпатського краю.

Многих Вам, пане Романе, і благословенних літ.

Від Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

БІБЛІОФІЛ

«ПОМ'ЯНИКИ» ВОЛОДИМИРА МОРОЗЮКА

Вийшла у світ одинадцята книга «Пом'яник» Володимира Морозюка. А він є автором уже 21 книги – досліджень історії Прикарпаття, а ще – багатьох вихідців із Наддніпрянщини.

Більшість вміщених у книзі оповідей друкувались у «Галицькій Просвіті», але, зібрані під однією палітуркою, вони є цікавим і цілісним дослідницьким виданням, яке повертає з мороку забуття події та постаті видатних людей свого часу – письменників і поетів, громадських, культурно-просвітницьких діячів, жертовних борців за волю України. Життєвий, творчий, подвижницький шлях більшості з них пов'язаний із Галичиною і, зокрема, Прикарпаттям.

Малою енциклопедією Прикарпаття називає «Пом'яники» директор літературного музею Прикарпаття Володимир Смирнов, а ще стверджує, що вони – «своєрідна мала історико-літературно-мистецька енциклопедія Прикарпаття. І її появі у світ слід завдячувати ентузіазмові, щирій закоханості письменника в історичну спадщину рідного народу, його невсипущій творчій енергії і насамперед та власним коштом, на які він видає свої книги. Вони варті уваги кожного сущого, кому не байдужа історія України».

Ми побажаємо авторові нових творчих удач – відкриттів нових імен наших великих попередників.

Богдан ВІВЧАР

ЗНАЙ НАШИХ!

УВІЙШЛИ В ІСТОРІЮ ФЕСТИВАЛЮ

Нещодавно в м. Пшедбуж відбувся XX Всесвітній фестиваль поезії імені класика польської літератури Марії Конопницької, який щороку збирає до півтисячі учасників різного віку з двадцяти країн світу, де проживають поляки і шанувальники творчості знаної у світі поетеси, яка творила в селі Гури Мокрі, а її могила потопає у квітах на Львівському цвинтарі.

З 2003 року учні Івано-Франківської ДМШ № 1, підготовлені викладачем Оленою Кисельовою, зачаровують журі співаною поезією Марії Конопницької і високохудожнім словом й виборюють високі призові місця, дипломи й подяки. Увійшли в ювілейний збірник володарів перших місць у 2003, 2006 роках Яніна Кисельова, у 2009 році – Майя Негребецька, сімейний ансамбль викладачів ДМШ № 1 родини Вівчаренків у 2006 році, викладач Зорина Валіхновська – у 2009 році.

А цього року перше місце здобула Марина Стефанів у номінації «художнє читання» і третє місце – у номінації «співана поезія» разом із Анастасією Попадинець.

Вчитель Олена Кисельова одержала подяку від оргкомітету й журі за підготовку лауреатів конкурсу впродовж багатьох років і за високий виконавський рівень, розуміння та вміння передати настрій творчості поетеси, знання польської мови. Відповідаючи на запитання журналістки польського телебачення, як вдається так майстерно виконувати польську поезію, Олена Василівна наголосила, що її учні – талановиті й захоплюються творчістю Марії Конопницької, яка зрозуміла, багата на яскраві життєві образи, і діти щасливі демонструвати свої здібності на такому відомому фестивалі перед професійним журі, до складу якого входять і представники роду Конопницької.

Учасники фестивалю з головою журі – правнуком поетеси Яном Білецьким, який проживає у Варшаві. Він є головою товариства культури ім. Марії Конопницької у Варшаві

Любов ЗОРІНА

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ЖИВ ДЛЯ ОДНІЄЇ ІДЕЇ

4 вересня в Народному домі «Просвіта» відбулася презентація книжки «Невмирущість мазепинської ідеї», яку видали Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького та Клуб української інтеліґенції імені Богдана Лепкого. Упорядником книги є Уляна Сальська.

Почалося дійство із нагородження пані Уляни медаллю «20 років Незалежності». Цю місію виконав і виступив начальник управління культури облдержадміністрації Володимир Федорак. Із оглядом книги та її проекцією на сьогодення виступив голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький. Він звернув увагу на те, що охранка царської Росії хотіла вбити Пилипа Орлика. Голова обласної організації спілки письменників Євген Баран, автор переднього слова, сказав, що це єдиний приклад родинної праці в політичній сфері, коли батько Пилип Орлик та син Григір цілковито присвячують себе боротьбі за незалежність України. З ним не згодився Петро Арсенич, який сказав, що в українській історії є інші яскраві приклади, особливо в Галичині, наприклад, є родини Бандерів, Шухевичів та інші.

Пилип Орлик два рази бував у Станіславові й зустрічався з дружиною, яка довго мешкала в нашому місті. Але він ночував у Крилоському монастирі, тому що боявся царських аґентів. Слід нагадати краянам про те, що його дружина з дитиною проживала у великій бідності. Змушена була продавати одяг. У Пилипа Орлика було семеро дітей. Він жив для однієї ідеї – незалежності України. Тридцять років за межами України і двадцять років без родини.

Український гетьман залишався вірним своїй меті до кінця своїх днів. В останньому листі до французького канцлера Флері (від 30 серпня 1741 року) він стверджував, що ніколи не перестане шукати леґальних способів, щоб «заявляти про мої права і права моєї нації на Україну».

Григорій Орлик

Пилип Орлик

Справу Мазепи та Орлика після смерті батька продовжував Григорій Орлик (до речі, хрещеник Мазепи), який на французькій службі досяг високого становища – став польним маршалом Франції, членом королівської ради, отримав титул графа. У співчутті до вдови Григорія Олени король Франції Людовик XV писав: «Мадам! Я втратив найдостойнішого дворянина Франції, сміливого й видатного генерала, чиє ім'я залишиться у славних анналах армії…»

У Франції Орликів пам'ятають і досі. Їхнім іменем названий аеропорт у Парижі. Хотілося б, щоби про них більше знали та гордилися ними в Україні. Авторові цих рядків хочеться висловити побажання, аби при повторному виданні книги було більше сказано про життя дружини Пилипа Орлика Анни в нашому місті та щоб друкувалися копії ориґіналу Конституції його імені якісніші.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ…

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА
вересень

(Закінчення. Поч. у № 35)

27 ВЕРЕСНЯ

115 років від дня народження **Микити Думки** (1896–1982), філолога, який у 1954–1970 рр. був завідувачем кафедри іноземних мов Івано-Франківського медичного інституту (нині – Івано-Франківський національний медичний університет).

29 ВЕРЕСНЯ

145 років від дня народження **Михайла Грушевського** (1866–1934), видатного українського історика, академіка, почесного члена «Просвіти», голови Центральної Ради, першого українського президента, який бував на Прикарпатті.

30 ВЕРЕСНЯ

Всеукраїнський день бібліотек.

170 років від дня народження **Михайла Драгоманова** (1841–1895), публіциста, історика, фольклориста, культурно-громадського діяча. Бував у Галичі, на Гуцульщині. Підтримував тісні стосунки з І. Франком, М. Павликом.

115 років від дня народження **Ярослава Барнича** (1896–1967), композитора, першого художнього керівника Гуцульського ансамблю пісні і танцю, автора оперет і відомої пісні «Гуцулка Ксеня», уродженця с. Балинці Снятинського району.

80 років від дня народження **Михайла Бродина,** українського фізика, доктора фізико-математичних наук, професора, академіка Національної академії наук України, уродженця с. Сівка-Войнилівська Калуського району.

Підготував Петро АРСЕНИЧ

«ВИШИВАНА МОЯ УКРАЇНО!»

В Івано-Франківську на площі перед пам'ятником Іванові Франку реалізували обласний проект «Вишивана моя Україно!», присвячений 20-річчю Незалежності України. Організатором проекту є молодіжна адміністрація Івано-Франківської області.

Метою є популяризація та збереження української національної символіки, виховання у сучасної молоді почуття гордості й поваги до історичних і народних традицій українського народу. Учасниками дійства стала молодь, представники освітянських та культурно-мистецьких колективів, громадських організацій – всі в національному українському одязі. Кожен з учасників отримав символ української держави – синьо-жовтий прапорець.

Дійство розпочалося співом національного гімну України. Його під супровід духового оркестру Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січинського виконали всі учасники проекту. У культурно-мистецькій програмі виступили професійні та аматорські колективи краю.

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО…

ДЯКУЮ БОГУ

Так кожного ранку, як очі втвираю,
Я Господу Богу подяку складаю:
За нічку прожиту спокійну і тиху,
За те, що Він вислухав мою молитву,
За те, що поміг мені ранку діждати,
Щоб знову в молитві Його величати.

За сонечко ясне, за небо прекрасне,
За вітрець легенький, за дощик рясненький,
За сніг і мороз, і за ожеледь, мряку,
За все Тобі, Боже, складаю подяку.

Бо все – нам на користь: і дощ, і негода,
І бурі, і зливи, і гарна погода,
Щоб радо сприймали ми дари Отця –
Небесного доброго Бога-Творця.

За ліс і за річку, зелену травичку,
За хліб і за сіль, і за чисту водичку,
За ягідку кожну – в городі і в лісі,
За кожну тваринку, і ластівку в стрісі,
За рай цей земний, що Ти нам його дав
І жодної плати за це не жадав.

Ти нам заповів, що лиш треба молитись
І ворога більше як друга любити,
Бо віра, молитва, любов і терпіння –
Дорога до неба і наше спасіння.

Тож дай мені, Боже, так день цей прожити –
Нікому ніякого зла не зробити.
Одному лиш слово сказати привітне
І в ньому життя, наче квітка, розквітне.

Того похвалити, того – звеселити,
А тому – у серце надію вселити,
Одного потішити й пораду дати,
А хто вже упав – помогти йому встати.

Отак я, Ісусе, хотіла б прожити,
Щоб Царство Небесне собі заслужити
І там прославляти Тебе, і Отця,
І Духа Святого – Бога-Творця.

Марія ПІКУЛЯК,
с. Маріямпіль Галицького району